

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 2 mars 1938 kl. 11 f. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 2, i anledning av väckt motion angående alternativa ritual för kyrkans gudstjänster och kyrkliga handlingar m. m.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 204, hava herr Sandegård m. fl. hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att i avvaktan på antagande av ny handbok för svenska kyrkan må vid högmässogudstjänst brukas professor Emanuel Linderholms eller doktor Natanael Beskows ritual för denna gudstjänst, att i den handbok, som slutligt kan bliva fastställd, alternativa ritual för kyrkans gudstjänster och kyrkliga handlingar skola finnas tillgängliga till fritt bruk, samt att i övrigt handbokens ritual för gudstjänster och kyrkliga handlingar skola tjäna till allenast huvudsaklig ledning och efterrättelse.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

I en vid 1937 års riksdag väckt motion, nr 139, hemställde herrar Sandegård och Lindström, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en grundlig revision av nu gällande handbok för svenska kyrkan samt att Kungl. Maj:t måtte — i den ordning ske kan — dels medgiva frihet för prästerskapet att åtminstone en gång i månaden förrätta högmässa efter fritt ritual, dels ock medgiva, att gällande ritual i fråga om dop, konfirmation och andra kyrkliga handlingar skola tjäna till allenast huvudsaklig ledning och efterrättelse.

I sitt över motionen avgivna utlåtande, nr 2, anförde första kammarens första tillfälliga utskott följande.

Utskottet vill till en början erinra därom, att en revision av gällande handbok för svenska kyrkan pågår. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 15 augusti 1933 åvilas numera detta uppdrag ärkebiskopen Erling Eidem. Efter vad utskottet inhämtat lärer berörda uppdrag inom kort vara slutfört.

Vid behandling inom riksdagen av frågan om förändring beträffande högmässoritualen har tidigare framhållits, att det sålunda pågående utredningsarbetet icke borde föregripas. Av samma skäl synes det utskottet varken lämpligt eller motiverat, att nu, då förslag till ny handbok inom kort kan förväntas föreligga, ifrågasätta ändrade direktiv för utredningsarbetet. Enligt utskottets mening bör därför resultatet av den nu pågående utredningen avvaktas.

Att riksdagen skulle ifrågasätta en omläggning av planen för utredningsarbetet synes ock mindre lämpligt med hänsyn till att den förevarande frågan uppenbarligen ligger närmare kyrkomötets än riksdagens arbets- och

kompetensområde. Det torde i stort sett ankomma på det svenska kyrkofolkets representation i statslivet att behandla denna fråga. Ett ingripande från riksdagens sida synes utskottet böra föränledas endast av extraordinära skäl, som emellertid i detta sammanhang icke kommit till synes.

Detsamma gäller även övriga av motionärerna framställda yrkanden, vilka även i dessa delar sträcka sig längre än tidigare motioner i ämnet.

På grund av det anförda får utskottet hemställa, att förevarande motion ej måtte till någon första kammarens åtgärd föränleda.

Första kammaren biföll utskottets hemställan.

Utskottet. Sedan riksdagen år 1937 fattade beslut i nämnda fråga har ärkebiskop Eidem avgivit förslag till revision av den svenska kyrkohandboken. Förslaget har i dagarna utsänts på remiss till vederbörande myndigheter. Då de frågor, som beröras i motionen, således inom den närmaste framtiden torde bliva föremål för behandling i ett annat och större sammanhang synes det utskottet, oavsett vilken ståndpunkt man må intaga till de i motionen framförda spörsmålen, icke lämpligt att riksdagen nu gör någon framställning i ämnet.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion ej må till någon första kammarens åtgärd föränleda.

Stockholm den 1 mars 1938.

På utskottets vägnar:

K. A. JOHANSON.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar K. A. Johanson, Wistrand, Bodin, Hårdin, Per Andersson, Nils Andersson, Johan Larsson och Danielsson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar K. A. Johanson och Nils Andersson, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava denna lydelse:

»I likhet med motionärerna finner utskottet, att det slutliga fastställandet av såväl ny psalmbok som ny handbok och ny evangeliebok för den svenska kyrkan av ej minst påtagliga praktiska skäl lämpligast bort ske samtidigt.

Den föreliggande motionen avser den andra av dessa kyrkliga böcker, handboken. Förslag till ny sådan föreligger nu, utarbetat av ärkebiskop Eidem. Givetvis kan utskottet om detta förslag icke uttala något omdöme. Å andra sidan synes det utskottet lämpligt, att i föreliggande situation möjlighet kunde beredas i första hand de svenska kyrkoförsamlingarna och deras prästerskap att, innan en ny handbok fastställs, genom praktiska försök göra sig förtrogna med såväl nämnda förslag som de av motionärerna som alternativa föreslagna ritualen för kyrkans högmässogudstjänst och kyrkliga handlingar. Det kan ju — som av motionärerna framhålls — ändå krävas, att kyrkan såsom en statens kyrka och en institution för hela folket icke uppställer fordran på absolut likriktning av sitt gudstjänstliv i en tid så rik på skiftningar i andligt avseende som vår. Utskottet understryker motionens krav, att handbokens ritual i varje fall skola tjäna till allenast huvudsaklig ledning och efterrättelse.

Med stöd av det anförda hemställer utskottet,

att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att i avvaktan på antagande av ny handbok för svenska kyrkan må vid högmässogudstjänst brukas professor Emanuel Linderholms eller doktor Natanael Beskows ritual för denna gudstjänst,

att i den handbok, som slutligt kan bli fastställd, alternativa ritual för kyrkans gudstjänster och kyrkliga handlingar skola finnas tillgängliga till fritt bruk,

samt att i övrigt handbokens ritual för gudstjänster och kyrkliga handlingar skola tjäna till allenast huvudsaklig ledning och efterrättelse.»
